

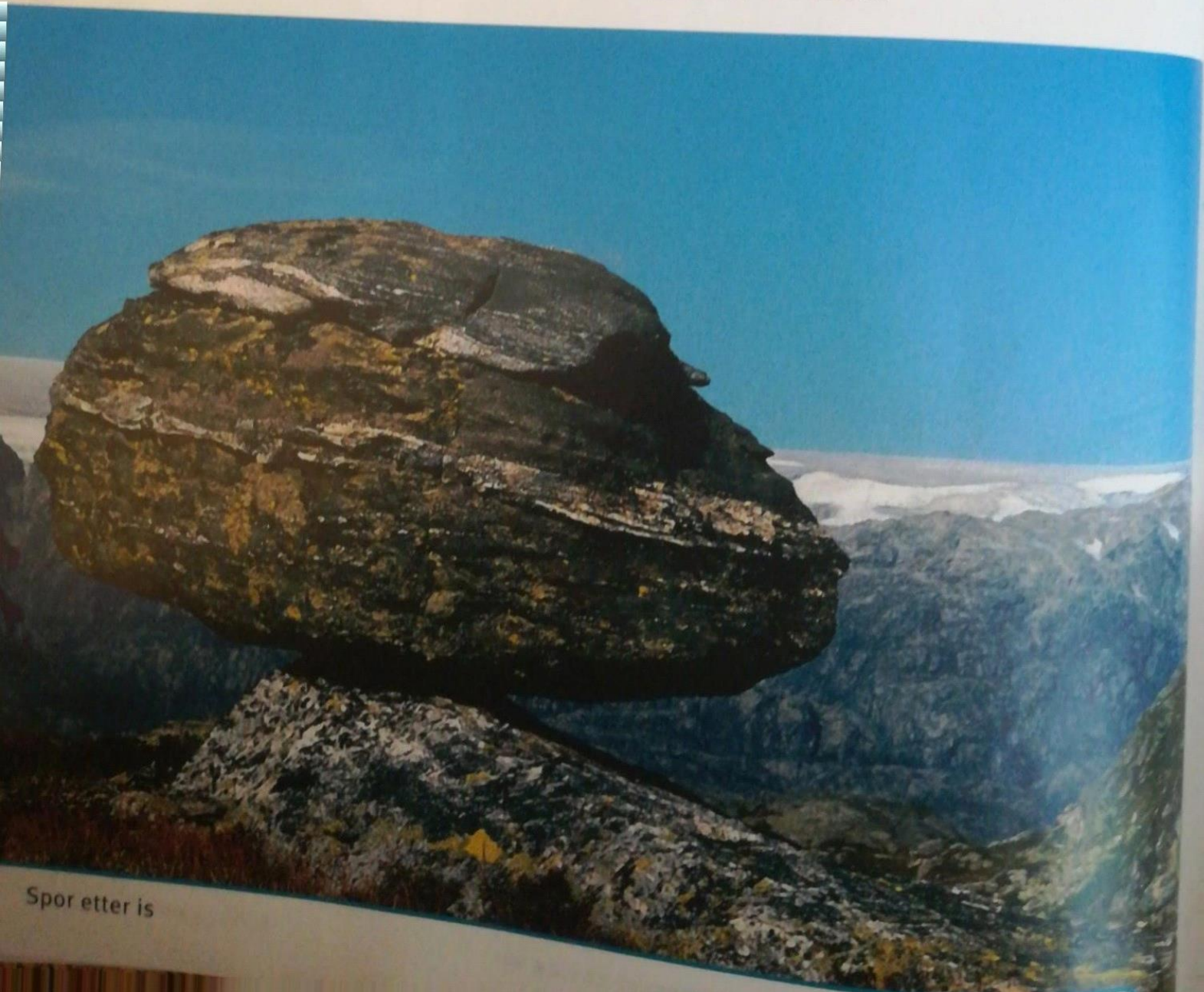
Spor isen har lagt igjen – avsetninger

Hvem ser du spor etter her?

Da isen smeltet, lå det også spor igjen. Isen fraktet sand, grus og stein til nye steder. Disse løse massene, morenene, danner den viktigste skogsjorda i Norge.

Noen steder ble morenene liggende i svære hauger. De kalles endemorener og viser at så langt gikk isen.

Isen fraktet med seg noen enormt store flyttblokker, og satte dem av på de rareste steder. Har du sett slike steiner der du bor?

Spor etter is

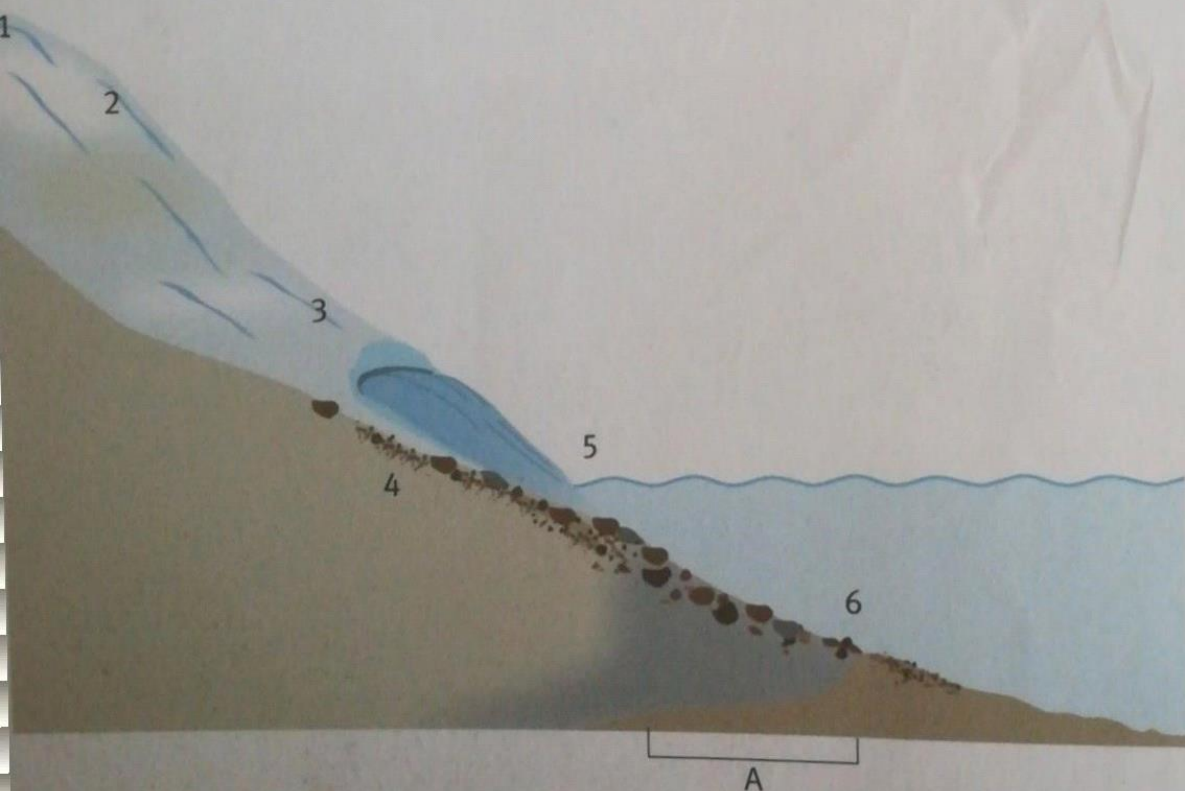
Da isen smeltet, rant smeltevannet ned i store elver under isen. Disse elvene førte med seg sand og grus som ble avsatt i store rygger eller flate grusmoer. På de stedene er det ofte grustak i dag. Vi trenger sand og grus når vi skal lage betong og bygge veier.

Dette grustaket er s
etter isen.

Fra havbunn til god jord

Isen dekket Norge i mange tusen år. Så ble det varmere i været.
Isen begynte å smelte.

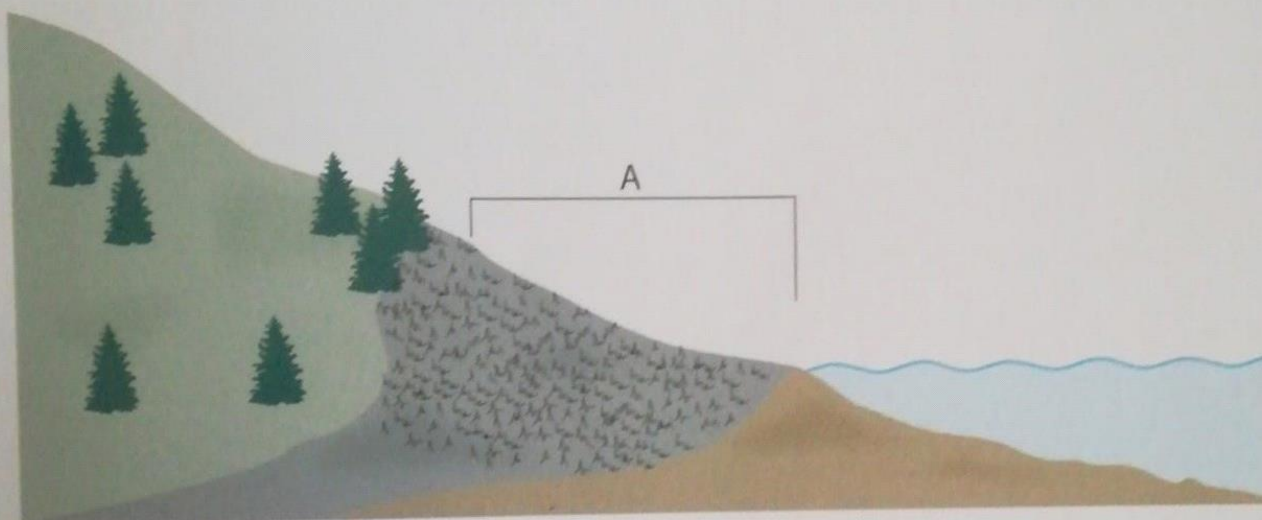

Området A var en
gang havbunn.

- 1 Det øverste islaget smeltet først.
- 2 Vannet sildret ned i sprekke i isen.
- 3 Smeltevannet samlet seg til elver under isen.
- 4 Elvene fraktet med seg sand, grus og leire.
- 5 Elvene rant ut i havet.
- 6 Sand, grus og leire sank til bunns.

Mer og mer av isen smeltet. Til slutt var den helt borte.

For omtrent 8500 år siden var all isen smeltet. Da var vekten av den tunge isen borte. Sakte begynte landet å heve seg. Da skjedde det noe rart! En del av de områdene som før var havbunn, kom til syne. Og der var det god jord til å dyrke korn og grønnsaker.

Området A blir tørt land. Jorda er fruktbar og gir gode avlinger når den dyrkes opp.

Dette åkerlandskapet har en gang vært havbunn.